

**Ponude i ugovori
(6c)
Primjena standardnih modela
ugovora FIDIC**

FIDIC

1

Autonomna regulativa (1)

**Pravo koje nezavisno i slobodno
ptihvaćaju oni subjekti koji će ga
primjenjivati (nedržavno pravo):**

- ❖ opći i posebni uvjeti ugovora
- ❖ modeli dokumenata
- ❖ tehničke specifikacije
- ❖ norme
- ❖ uzance
- ❖ metode planiranja i kalkulacije

FIDIC

2

Autonomna regulativa (2)

Izvori autonomne regulative:

- ❖ FIDIC
- ❖ Svjetska banka – IBRD
- ❖ UNIDO modeli ugovora
- ❖ UNCITRAL modeli ugovora
- ❖ Europska unija

Upotreba: pogodni su u "međunarodnim
ugovorima" (ugovorne strane različitih
nacionalnosti), ali se mogu koristiti i u
domaćim ugovorima

FIDIC

3

Opći uvjeti ugovora - ZOO (1)

Članak 295.

(1) Opći uvjeti ugovora su ugovorne odredbe sastavljene za veći broj ugovora koje jedna ugovorna strana (sastavljač) prije ili u trenutku sklapanja ugovora predlaže drugoj ugovornoj strani, bilo da su sadržani u formularnom (tipskom) ugovoru, bilo da se na njih ugovor poziva.

(2) Opći uvjeti ugovora dopunjuju posebne pogodbe utvrđene među ugovarateljima u istom ugovoru, i u pravilu obvezuju kao i ove.

FIDIC

4

Opći uvjeti ugovora – ZOO (2)

(3) U slučaju neslaganja općih uvjeta i posebnih pogodbi, vrijede ove posljednje.

Članak 296.

(1) Ništetne su odredbe općih uvjeta ugovora koje, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, prouzroče očiglednu neravnopravnost u pravima i obvezama strana na štetu suugovaratelja sastavljača ili ugrožavaju postizanje svrhe sklopljenog ugovora, čak i ako su opći uvjeti koji ih sadrže odobreni od nadležnog tijela.

FIDIC

5

FIDIC

***Federation International des
Ingenieurs Conseils***

**(Međunarodna federacija
savjetodavnih inženjera)**

www.fidic.org

www.fidic.ch

FIDIC

6

Neke karakteristike ugovora FIDIC

- ❖ uzor su ICE engleski modeli ugovora
- ❖ izrazi i tumačenja su prema anglo-saksonskom pravnom sustavu *Common Law*
- ❖ opći i posebni uvjeti (ili upute)
- ❖ velika uloga Inženjera (*Engineer*)
- ❖ jasna podjela rizika
- ❖ određeni formati garancija i drugih papira
- ❖ jasan vremenski slijed provedbe ugovora
- ❖ zaštita projekta, a ne interesa ug. strana

FIDIC

7

Ugovori FIDIC (stari)

Stari standardni ugovori:

- ❖ *Works of Civil Engineering Construction (RED)*
- ❖ *Design-Build and Turnkey (ORANGE)*
- ❖ *Electrical and Mechanical Works (YELLOW)*

FIDIC

8

FIDIC – serija 1999

"RAINBOW SUITE"

- *Construction (crvena)*
- *Plant and Design-Build (žuta)*
- *EPC/Turnkey (srebrna)*
- *Short Form (zelena)*
- *Construction MDB (ružičasta) – 2006, 2010*
- *Client/Consultant (bijela) - 2007*
- *Design, Build, Operate (zlatna) -2008*
- *Dredging and Reclamation Works*

9

Značaj novih ugovora

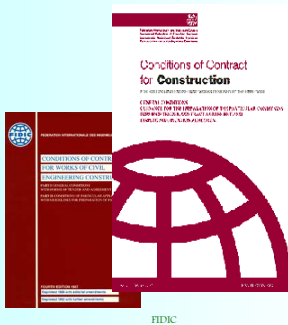
- ❖ Balansirani – pravična raspodjela rizika, prava i obveza između ugovornih strana
- ❖ Iskustvo – brojni "case studies" obrađeni u pripremi novih dokumenata
- ❖ Prihvaćeni – poznati su i u širokoj upotrebi u međunarodnim ugovorima
- ❖ Podrška – preporučeni ili zahtjevani od međunarodnih financ. institucija, ISPA, itd.
- ❖ Efektivni, jasni i kompletni uvjeti;
- ❖ Odredbe za rješavanje sporova (*DAB*)

FIDIC

10

NOVI MODELI UGOVORA

Uvjeti ugovora za građenje

FIDIC

FIDIC New Red Book

Conditions of Contract for Construction

- ❖ upotreba za građenje
- ❖ *Engineer* radi za Naručitelja
- ❖ Naručitelj odgovoran za projektiranje
- ❖ obračun po troškovniku – jedinice mjere
- ❖ *Engineer* odobrava obračun
- ❖ rizik je podjednako raspodjeljen

FIDIC

12

Uvjeti ugovora za projektiranje i montažu opreme

FIDIC

13

FIDIC New Yellow Book

Conditions of Plant and Design-Build Contracts

- ❖ upotreba za projekte gdje oprema ima značajniji dio nego građenje
- ❖ projektiranje radi izvođač
- ❖ fiksna cijena; rizik snosi izvođač
- ❖ paušalna cijena (ali može i obračun)
- ❖ Izvođač odgovoran za rezultat
- ❖ može biti i "ključ u ruke"
- ❖ Izvođač mora provjeriti zahtjeve Naručitelja

FIDIC

14

Uvjeti ugovora za ING/"Ključ u ruke"

FIDIC

15

FIDIC Silver Book

Conditions of Contract for EPC/Turnkey Projects.

- ❖ **EPC: inženjering, nabava, građenje – “ključ u ruke”**
- ❖ **Izvođač je odgovoran za projektiranje**
- ❖ **Izvođač odgovara i za greške u zahtjevima naručitelja, ali može odstupiti od zahtjeva da postigne svrhu**
- ❖ **nema Engineera; Naručitelj može zaposliti predstavnika (*Representative*)**

FIDIC

16

NOVI MODELI UGOVORA

Kratka forma ugovora

FIDIC

17

FIDIC Green Book

Short Form of Contract

- ❖ **Opći uvjeti sa 15 članaka**
- ❖ **za jednostavne radove manje vrijednosti**
- ❖ **bez podizvođača**
- ❖ **posebnih uvjeta nema, ali se mogu ugovoriti**
- ❖ **specifičnosti su u Dodatku (*Appendix*)**
- ❖ **nema *Engineera*; može biti predstavnik (*Representative*)**
- ❖ **nacrte radi naručitelj ili izvoditelj**
- ❖ **DAB – 1 Adjudicator (*Rules for Adjudication*)**

FIDIC

18

Struktura ugovorne dokumentacije

- I. Opći uvjeti ugovora *General Conditions*
- II. Posebni uvjeti ugovora *Particular Conditions*
- III. Pismo ponude s dodatkom ponudi
Letter of Tender (with Appendix to Tender)

Obrasci:

- ❖ Sporazum *Contract Agreement*
- ❖ Sporazum o rješavanju sporova
DAB - Dispute Adjudication Agreement
- ❖ Garancije *Guarantees*

FIDIC

19

Posebni uvjeti ugovora

Dati su gotovi tekstovi ili upute.

Opći uvjeti navode na Posebne uvjete ili Dodatak ponudi (*AtT*). Napr:

“Osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uvjetima ...”

ili

“U vrijeme kako je određeno Dodatkom ponudi ...”

FIDIC

20

Posebni uvjeti - primjeri

1.1.2.5. *Ova odredba se briše i zamjenjuje sljedećom:*

“Predstavnik Izvođača” je osoba imenovana od strane Izvođača u svojstvu odgovornog voditelja radova sukladno članku 40. Zakona o gradnji.

Članak 9.1. Obveze Izvođača

Prvi stavak ovog Podčlanka mijenja se i glasi:

Način obavljanja Tehničkog pregleda propisan je Pravilnikom o tehničkom pregledu građevine.

Druga rečenica u drugom stavku ovog

Podčlanka se briše.

Druga rečenica u trećem stavku ovog

Podčlanka se briše.

FIDIC

21

Posebni uvjeti - primjeri

Podčlanak 8.3. Vremenski plan

Nakon prve rečenice ubacuje se nova rečenica:

Izvođač ne smije početi radove na Gradilištu prije nego dostavi Vremenski plan kakav je određen ovim Podčlankom i izvrši osiguranje sukladno Članku 18 (Osiguranje). Ukoliko početak kasni zbog nepravovremenog dostavljanja Vremenskog plana, odnosno neosiguravanja od strane Izvođača, Izvođač neće imati pravo na produljenje Roka dovršetka.

FIDIC

22

Dodatak ponudi

Appendix to Tender

Pregledna i kratka referenca na posebne uvjete. Ponuđač može dati svoje uvjete, ili popuniti na mjestima gdje je prazno.

FIDIC

23

Dodatak ponudi - primjer

Item	Sub-Clause	Data
Employer's Name and Address	1.1.2.2 & 1.3	Hrvatska elektroprivreda Zagreb
Contractor's Name and Address	1.1.2.3 & 1.3
Engineer's Name and Address	1.1.2.4 & 1.3	EE Consult
Time for Completion of the Works	1.1.3.3	360 days
Defects Notification Period	1.1.3.7	365 days
Governing Law	1.4	Law of Croatia
Ruling Language	1.4	English
Time for Access to the Site	2.1	The Contractor shall have access to the site for the Section 1 at the Commencement Date.
Amount of Performance Security	4.2	10 % of the Accepted Contract Amount

24

Dodaci/obrasci

- ❖ jamstvo za ponudu
- ❖ jamstvo za izvršenje ugovora
- ❖ jamstvo za povrat avansa
- ❖ jamstvo za zadržane iznose
- ❖ naručiteljeva garancija za plaćanje
- ❖ *Parent Company Guarantee – Jamstvo matične tvrtke*

FIDIC

25

Problemi primjene FIDIC-a: Termini

Employer	Poslodavac Naručitelj (ZOO)
Contractor	Ugovarač Izvođač (ZOO, ZOG)
Engineer	Inženjer (Drugačija uloga) Nadzorni inženjer
Temporary Works	Privremeni radovi Pripremni radovi (ZOG)
Monthly Statement	Mjesečna "izjava" Mjesečna situacija (Uzance)
Guarantee, bond, warranty, surety, ...	Jamstvo, ?

FIDIC

26

Inženjer (*Engineer*)

Inženjer ima specifičnu ulogu u FIDIC-ovim modelima ugovora kakvu ne poznaju naše ugovorno pravo, opće uzance, praksa i poslovni običaji: plaća ga Naručitelj, ali se ponaša neutralno i donosi odluke sukladno odredbama ugovora. Inženjer je pravna osoba.

Nadzorni inženjer (ZOG) je fizička osoba koja štiti javni interes tj. da se građenje provodi u skladu s građevinskom dozvolom i uz to obavlja druge poslove sukladno ugovoru s Naručiteljem

FIDIC

27

Ovlasti Inženjera

3.3. Upute Inženjera

Inženjer može u svako doba davati Izvođaču upute i dodatne ili izmijenjene Nacrte koji su potrebni za izvođenje Radova ili za otklanjanje nedostataka, sve u skladu s Ugovorom.

Izvođač će se pridržavati uputa koje je dao Inženjer ili pomoćnik u vezi bilo čega što se odnosi na Ugovor.

ZOO - Članak 620.

(1) Ugovorom o građenju izvođač se obvezuje prema određenom projektu izgraditi u ugovorenom roku određenu građevinu na određenom zemljištu, ...

ZOO- Članak 623.

(1) Za svako odstupanje od projekta, odnosno ugovorenih radova izvođač mora imati pisanu suglasnost naručitelja.

FIDIC

28

Problemi primjene FIDIC-a: još neki

FIDIC: Defect Notification Period (DNP)

ZOO: Primopredaja pa garantni rok
(Sukladno tome je i trajanje jamstva i izdavanje
okončane situacije)

FIDIC: Testovi po završetku

ZOG: Tehnički pregled

FIDIC: Izvođač popravlja sve nedostatke

ZOO: Izvođač popravlja svoje nedostatke

FIDIC: Izvođač radi sve što traži Inženjer

ZOO: Izvođač radi po projektu

FIDIC

29

Cijena

ZOO Članak 625.

Cijena radova može se odrediti po jedinici mjere ugovorenih radova (jedinčna cijena) ili u ukupnom iznosu za cijelu građevinu (ukupno ugovorena cijena).

FIDIC - dvije cijene:

Accepted Contract Amount

Prihvaćena ugovorna cijena (iz Pisma prihvata)

Contract Price

Ugovorna cijena (po okončanom obračunu)

FIDIC

30

Sporovi (1)

20.1. Potraživanja Izvođača

Ukoliko Izvođač smatra da ima pravo na produljenje Roka dovršetka i/ili na dodatno plaćanje prema bilo kojoj članku ovih Uvjeta ugovora ili na drugi način u vezi s Ugovorom, Izvođač će obavijestiti o tome Inženjera i opisati događaj ili okolnost koja opravdava takvo potraživanje. Obavijest će se dati što je prije izvedivo, ali najkasnije u roku od 28 dana nakon što je Izvođač saznao ili je trebao saznati za događaj ili okolnost.

FIDIC

31

Sporovi (2)

Inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*) i dogovoriti ili odrediti (i) produljenje Roka dovršetka (prije ili nakon njegovog isteka) u skladu sa člankom 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*) i/ili (ii) dodatno plaćanje na koje Izvođač ima pravo prema Ugovoru.

Rješavanje sporova:

1. Vijeće za rješavanje sporova
2. Sporazum
3. Arbitraža

FIDIC

32

Dispute Adjudication Board

Vijeće za rješavanje sporova

- ❖ DAB ima 1 ili 3 člana (dvojica biraju trećega)
- ❖ DAB se određuje da dana određenog u *Appendix to the Tender*
- ❖ Može se napraviti lista *Adjudicators*
- ❖ Ukoliko se strane ne slože – DAB će odrediti institucija određena u *AtT*
- ❖ *General Conditions of DAB*
- ❖ *DAB Agreement* (potpisuje se)

FIDIC

33
